

แบบฟอร์มการเขียนแบบถอดประสบการณ์การเรียนรู้ “ด้านเทคนิคการเรียนการสอน”

ประเด็น ผลลัพธ์ของการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered learn) ในศตวรรษที่ 21

1. ชื่อ – สกุล ผู้เล่าเรื่อง: อ.เนตรทิพย์ สุรศิริกุล คณะบริหารธุรกิจสาขาการตลาดดิจิทัลและนวัตกรรมการค้าปลีก
2. ชื่อ – สกุล ผู้บันทึก: หน่วยงานของ RSU Media

3. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เล่าเรื่อง:

เป็นอาจารย์ประจำวิชา MKT309การตลาดสำหรับสินค้าเกษตรกรรม สาขาวิชาการตลาดดิจิทัลและนวัตกรรมการค้าปลีก คณะบริหารธุรกิจ

4. เรื่องที่เล่า: “สอน สร้างสรรค์ ในศตวรรษที่ 21”

5. ความเป็นมาของเรื่องที่เล่า

จากประสบการณ์การสอนที่ผ่านมากกว่า 6 ปี อาจารย์ได้สังเกตเห็นว่ามหาวิทยาลัยได้พัฒนาหลักสูตรและหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่แนวทางนั้นไม่สอดคล้องต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงที่บัณฑิตต้องใช้ในการทำงาน เช่น ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเน้นท่องจำเพื่อไปสอบให้ได้ เน้นการหาความรู้จากอาจารย์แต่ไม่ได้ต้องการค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นต้น

จากปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้อาจารย์จึงเห็นว่า หากเราต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered learn) มีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (adult learning) มีการเรียนแบบเชิงรุก (Active Learning) มีความคิดสร้างสรรค์กล้าแสดงออก (Creative learning) **อาจารย์ต้องปรับเปลี่ยนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดผลลัพธ์ออกมาแบบนี้ให้ได้จริง ๆ และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพพร้อมที่จะทำงานได้ในสังคมต่อไป**

อาจารย์ได้นำเทคนิคการสอนแบบ PBL (Problem-Based Learning) ผสมผสานไปกับเทคนิคการสอนแบบ CBL (Creative Based Learning) เข้ามาใช้ในการสอน เปลี่ยนตัวเองจาก Lecturer เป็น **Facilitator** โดยทั้งสองเทคนิคนี้ผู้สอนต้องเข้าใจบริบทและกระบวนการสอนอย่างถ่องแท้ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอนในแต่ละเรื่องที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ การสอนแบบนี้จะเหมาะห้องเรียนที่มีผู้เรียนไม่มาก (ไม่เกิน 40 คน) ดังนั้นผู้สอนจึงต้องสังเกตและคอยปรับตามสถานการณ์และขีดความสามารถของผู้เรียนด้วย ยกตัวอย่างเช่น อาจารย์เคยสอนในห้องเรียนที่มีผู้เรียนประมาณ 70-80 คน ก็อาจจะใช้การสอนแบบ CBL หรือ PBL ไม่ได้ตลอดทุกครั้ง เพราะจำนวนผู้เรียนที่มากเกินไป ต้องใช้วิธีการบรรยาย (Lecture based learning) และใช้ กรณีศึกษา (Case based) เข้ามาช่วย เป็นต้น เพื่อสร้างบรรยากาศและความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นคลิปการนำเสนอในครั้งนี้ อาจารย์ขอยกตัวอย่าง “**ขั้นตอนการสอนแบบ CBL (Creative Based Learning)**” เพราะเป็นกระบวนการที่ทำได้ง่าย ทำได้เลย และเห็นผลลัพธ์อย่างชัดเจน

6. วิธีการ / ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ทำให้งานนั้นประสบผลสำเร็จ เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่ใช้ ผู้มีส่วนร่วม อุปสรรคหรือปัญหาในการทำงานและแนวทางแก้ไข

ขั้นตอนการสอนแบบ CBL (Creative Based Learning) มีกระบวนการที่สำคัญอยู่ 5 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ
- 2) ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ
- 3) ขั้นที่ 3 ผู้เรียนคิดและค้นคว้าเอง
- 4) ขั้นที่ 4 นำเสนอ
- 5) ขั้นที่ 5 ประเมินผล

จากคลิปที่อาจารย์ได้ถ่ายทอด อาจารย์ได้ทำครบทุกขั้นตอนของเทคนิคการสอนแบบ CBL ในวันนั้นหัวข้อที่อาจารย์ต้องการสอน “การสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าเกษตรกรรม” ถ้าเป็นรูปแบบการสอนแบบเดิม อาจารย์ก็เพียงแค่มายืนบรรยายแนะนำเทคนิคให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนมีหน้าที่ ฟัง จำ และ จด ซึ่งไม่เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนเลย ในวันนั้นอาจารย์จึงใช้วิธีการสอนแบบ CBL ดังนี้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ : อาจารย์มีผักบุ้งมาด้วย 1 กำมือ และตั้งคำถาม ๑ นักศึกษาว่า

- “ถ้าอาจารย์ขายผักบุ้งกำนี้ นักศึกษาให้อาจารย์กี่บาท?” แต่ละคนก็ตอบ 5 บาท 10 บาท 20 บาท (ซึ่งไม่มีคำว่าตอบถูกหรือตอบผิด) ขึ้นอยู่กับความรู้สึกของแต่ละบุคคล แล้วอาจารย์ก็เปลี่ยนคำถามอีกว่า..
- “ถ้าอาจารย์นำผักบุ้งนี้ไปผัดไฟแดงเสิร์ฟพร้อมข้าวต้ม ให้อาจารย์กี่บาท ” แต่ละคนก็ในราคาที่สูงขึ้นตั้งแต่ 50-100 บาท แล้วอาจารย์ก็เปลี่ยนคำถามอีกว่า..
- “ถ้าใส่หมูกรอบเข้าไปในผักบุ้งด้วย ให้อาจารย์กี่บาท?”

ขั้นตอนนี้ผู้เรียนเริ่มสนใจกับโจทย์ที่อาจารย์ได้ถามและกระตุ้น

ขั้นที่ 2 อาจารย์ตั้งโจทย์ถามนักศึกษาต่อว่า แล้วถ้าผักในสวนของพวกเรา เราจะทำอย่างไรให้มีคนอยากให้เราขายแพงขึ้นกว่าเดิม? ขั้นนี้นักศึกษาจะเริ่มจับกลุ่มคุยกันแล้วว่า “จะถ่ายทอดสินค้าออกมาอย่างไรให้ได้ราคาสูงขึ้น” (ผู้เรียนจะเกิดทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์)

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนคิดและค้นคว้าเอง อาจารย์มีหน้าที่เข้าไปกระตุ้น แนะนำช่องทางการหาข้อมูลให้ เช่น เว็บไซต์ ต่าง ๆ เพจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่นักศึกษอยากรู้

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนนำเสนอแนวทางและแนวคิดของแต่ละทีมที่ได้ค้นคว้าหาข้อมูลมา เปิดโอกาสให้เพื่อนๆ ชักถามได้ อาจารย์ชักถามได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันไป นักศึกษาจะเกิดความรู้และได้เห็นความคิดใหม่ๆ (New idea) จากเพื่อนๆ แต่ละทีม

ขั้นที่ 5 การประเมินผล ผู้เรียนประเมินผลร่วมกับอาจารย์ ไม่ใช่อาจารย์ประเมินผลเพียงคนเดียว ทุกคนมีส่วนร่วมด้วยกันทั้งหมด จะทำให้ผู้เรียนลดบรรยากาศความเครียดที่ต้องได้คะแนนจากแค่อาจารย์เท่านั้น แต่ถ้าเราทำดี คิดค้นข้อมูลมาดี นำเสนอดี เราก็ให้คะแนนเราได้ เพื่อนๆให้คะแนนเราได้ บรรยายภาคนี้จะทำให้ผู้เรียนสนุกในการเรียนมาก อาจารย์จะเห็นผลลัพธ์ที่ออกมาครบทั้ง 3 ด้านคือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

7. ผลลัพธ์หรือความสำเร็จที่เกิดขึ้นและสิ่งที่คุณเล่าเรื่องได้รับจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ดังกล่าว

สามารถวัดผลลัพธ์ได้ทั้ง 3 ด้าน จากผู้เรียนที่มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skill) และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) เช่น

- ด้านความรู้ (Knowledge) ผู้เรียนสามารถทำข้อสอบได้ ทั้งแบบความจำและแบบวิเคราะห์ โดยค่าเฉลี่ย GPA ของห้องในครั้งนั้นคือ 3.20
- ด้านทักษะ (Skill) ผู้เรียนมีรูปลักษณะการแสดงออกในการนำเสนองานได้ดีขึ้น ไม่อาย มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าพูดกล้าแสดงออก มีทักษะในการสืบค้นที่ดีขึ้น รู้จักหาแหล่งข้อมูล คิดค้นด้วยตัวเอง
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่กำหนด (มคอ.3)

แบบรายงานผลการนำแนวทางการถอดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง

1. อ้างถึงแบบถอดประสบการณ์การเรียนรู้ด้าน

- ✓ ด้านเทคนิคการเรียนการสอน
- ด้านเทคนิคการพัฒนาภาษาอังกฤษ
- ด้านธรรมาธิปไตย
- ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์
- ด้านวัฒนธรรม
- ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- ด้านการบริหารการจัดการที่เป็นเลิศ

ชื่อเรื่อง : “สอน สร้างสรรค์ ในศตวรรษที่ 21”

ของคณะ : บริหารธุรกิจ สาขาการตลาดดิจิทัลและนวัตกรรมการค้าปลีก

2. วิธีการดำเนินงาน

อ้างอิงจากในคลิปที่อาจารย์ได้อธิบายขั้นตอนและกระบวนการสอนแบบ CBL (Creative Based Learning) ไว้หมดแล้ว อันมีกระบวนการสำคัญอยู่ 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ
- 2) ขั้นที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ
- 3) ขั้นที่ 3 ผู้เรียนคิดและค้นคว้าเอง
- 4) ขั้นที่ 4 นำเสนอ
- 5) ขั้นที่ 5 ประเมินผล

ทุกครั้งที่จบการสอน อาจารย์จะทำการบันทึกข้อมูลการสอนของตัวเองไว้เสมอว่า มีส่วนไหนที่ดีและต้องแก้ไขในครั้งต่อไปบ้าง เพราะทุกครั้งในการสอนไม่มีครั้งไหนที่สมบูรณ์แบบได้ตลอดเวลา สำคัญที่สุดผู้สอนต้องจดหรือบันทึกผลการสอนของตัวเองเพื่อนำไปพัฒนาในครั้งถัดไป

3. ผลการดำเนินงาน / การประเมินผล

สามารถแสดงผลลัพธ์ที่ชัดเจน ในการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered learn)

4. ปัญหาและอุปสรรค

1. นโยบายการกำหนดจำนวนผู้เรียนในการลงทะเบียนต่อ 1 ห้องเรียน ไม่สอดคล้องต่อการสอนแบบ CBL (Creative Based Learning) หรือ PBL (Problem-Based Learning) เพราะถ้าผู้เรียนเยอะเกินไป (มากกว่า 40 คน) จะไม่เหมาะสมต่อการสอนในรูปแบบนี้

2. การปรับตัวของผู้เรียนต่อแนวการสอนของอาจารย์ ผู้เรียนบางคนไม่ชอบการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) การเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์กล้าแสดงออก (Creative learning) แต่ต้องการเรียนแบบการจดจำท่องแล้วไปทำข้อสอบเท่านั้น ซึ่งอาจารย์ต้องใช้เวลาและปรับทัศนคติใหม่กับผู้เรียน ซึ่งอาจจะต้องใช้เวลาและคอยสังเกตอยู่เสมอ เพื่อให้ไม่ให้ผู้เรียนกดดันและเครียดเกินไปต่อการปรับตัว (ค่อยๆเป็นค่อยๆไป)

5. แนวทางการปรับปรุง / ข้อเสนอแนะ

อยากให้มหาวิทยาลัยรังสิตเปิดอบรมหลักสูตรการสอบแบบ CBL และ การสอนแบบ PBL ให้อาจารย์ทุกคน เพื่อให้อาจารย์ทุกคนจะได้ปรับตัวและเปลี่ยนการสอนในรูปแบบใหม่ๆบ้าง ไม่ได้บอกว่าแบบเดิมไม่ดีแบบเดิมก็อาจจะเหมาะกับบางเรื่องด้วยเช่นกัน แต่อุปสรรคที่มหาวิทยาลัยมีผู้เรียนปริมาณน้อยลง มันคือโอกาสที่อาจารย์ผู้สอนจะนำเทคนิคใหม่ๆเข้ามา เพื่อสร้างแรงจูงใจและแรงกระตุ้น สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้สนุกสนาน ผู้เรียนมีความสุขได้มากขึ้น อาจารย์เชื่อว่าหากเราใช้ “วิธีการสอน” เป็นจุดแข็งในการประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย น่าจะเป็นจุดขายได้ดีมากค่ะ

6. อื่น ๆ

ขอบพระคุณมากค่ะที่อ่านบทความของอาจารย์ฟัง หาข้อมูลเพิ่มเติมอาจารย์ได้ที่ เพจ “ห้องเรียนอาจารย์ฟัง”

ขอแสดงความนับถือ

อาจารย์เนตรทิพย์ สุรศิริกุล

หัวหน้าสาขาวิชาการตลาดดิจิทัลและนวัตกรรมการค้าปลีก

